

gen i saa høj grad tager sigte paa at behandle de enkelte varegrupper og handelen med de enkelte lande, tabes hovedlinjerne af sigte, og det er vanskeligt for læseren at danne sig et helhedsindtryk. Til forfatterens forsvar maa det dog anføres, at hans statistik kun gaar til 1936 og endvidere, som han selv fremhæver, at tendenserne i den undersøgte periode var ret uensartede. Men selv om man gør disse indrømmelser, maa det alligevel hævdes, at Ottawa-aftalernes betydning, ved siden af andre kræfter, navnlig valutadeprecieringen, toldloven af 1932 og det stærke konjunkturopsving, kunde være trukket stærkere op. At en saadan undersøgelse er mulig, fremgaar af en afhandling af Otmar Emminger i Vierteljahrshefte zur Konjunkturforschung, April 1937. Forfatteren gaar uden om disse spørgsmaal, men er til gengæld ogsaa meget forsigtig i sine konklusioner. Han synes nærmest at hælde til den opfattelse, at hovedbetydningen af Ottawa-aftalerne ligger i, at man nu har fastslaaet præferenceprincippet som grundlag for Imperiets handel. Endvidere betragter han det som sandsynligt, at hvis aftalerne i første instans fremmer rigshandelen, er der mulighed for, at det i anden omgang vil stimulere verdenshandelen, men vel at mærke kun, hvis intensivering inden for Imperiet ikke sker paa bekostning af den øvrige verden.

Selv om der saaledes kan rettes forskellige anker mod bogen, giver den dog et ganske godt bidrag til den ikke særlig righoldige oversigtslitteratur om Ottawa-konferencen og dens konsekvenser.

Svend Laursen.

MEDDELANDEN FRÅN KONJUNKTURINSTITUTET, Serie A: Konjunkturläget hösten 1937, Stockholm 1937, 153 S., Konjunkturläget våren 1938, Stockholm 1938, 116 S., Konjunkturläget hösten 1938, Stockholm 1938, 131 S.

De ovennævnte Publikationer er udsendt af Konjunkturinstitutet i Stockholm, der oprettedes af den svenske Stat i 1937 og ledes af Dr. Erik Lundberg. Institutet har til Opgave at udarbejde fortløbende Undersøgelser af Konjunkturudviklingen i Sverige samt at foretage mere specielle Undersøgelser af strukturelle Ændringer i svensk Økonomi. Institutets Oprettelse giver et nyt Bevis for den Forstaaelse, man i vore nordiske Nabolande udviser overfor Værdien af saadanne økonomiske Undersøgelser. I Norge foretages som bekendt for Øjeblikket omfattende Undersøgelser af de senere Aars Strukturændringer i det økonomiske Liv.

Periodiske Publikationer bliver sjældent anmeldt. Det er heller ikke Meningen med nærværende at tage det svenske Konjunkturinstituts Resultater op til Vurdering, men blot at gøre danske Læsere opmærksom paa Seriens Eksistens.

Konjunkturinstitutets Metode er ikke den at opstille et System af Konjunkturkurver som f. Eks. Harvard Universitetets berømte A-B-C-Kurver og derefter forudsige Fremtidens Konjunkturbevægelser ved Hjælp af Faseforskydninger, Korrelationskoefficienter, Regnemaskiner og Milimeterpapir. Heller ikke giver man Konjunkturforløbet Udtryk i et samlet Indeks, beregnet som Gennemsnit af 17 forskellige andre Indekstal, for derefter at forklare Hovedindekstets Bevægelser for de imponerede Læsere ved at gennemgaa Forandringerne i de 17 enkelte Indices. Institutets Hovedvirksomhed er i det hele taget ikke at foretage Beregninger og heller ikke at

gen i saa høj grad tager sigte paa at behandle de enkelte varegrupper og handelen med de enkelte lande, tabes hovedlinjerne af sigte, og det er vanskeligt for læseren at danne sig et helhedsindtryk. Til forfatterens forsvar maa det dog anføres, at hans statistik kun gaar til 1936 og endvidere, som han selv fremhæver, at tendenserne i den undersøgte periode var ret uensartede. Men selv om man gør disse indrømmelser, maa det alligevel hævdes, at Ottawa-aftalernes betydning, ved siden af andre kræfter, navnlig valutadeprecieringen, toldloven af 1932 og det stærke konjunkturopsving, kunde være trukket stærkere op. At en saadan undersøgelse er mulig, fremgaar af en afhandling af Otmar Emminger i Vierteljahrshefte zur Konjunkturforschung, April 1937. Forfatteren gaar uden om disse spørgsmaal, men er til gengæld ogsaa meget forsigtig i sine konklusioner. Han synes nærmest at hælde til den opfattelse, at hovedbetydningen af Ottawa-aftalerne ligger i, at man nu har fastslaaet præferenceprincippet som grundlag for Imperiets handel. Endvidere betragter han det som sandsynligt, at hvis aftalerne i første instans fremmer rigshandelen, er der mulighed for, at det i anden omgang vil stimulere verdenshandelen, men vel at mærke kun, hvis intensivering inden for Imperiet ikke sker paa bekostning af den øvrige verden.

Selv om der saaledes kan rettes forskellige anker mod bogen, giver den dog et ganske godt bidrag til den ikke særlig righoldige oversigtslitteratur om Ottawa-konferencen og dens konsekvenser.

Svend Laursen.

MEDDELANDEN FRÅN KONJUNKTURINSTITUTET, Serie A: Konjunkturläget hösten 1937, Stockholm 1937, 153 S., Konjunkturläget våren 1938, Stockholm 1938, 116 S., Konjunkturläget hösten 1938, Stockholm 1938, 131 S.

De ovennævnte Publikationer er udsendt af Konjunkturinstitutet i Stockholm, der oprettedes af den svenske Stat i 1937 og ledes af Dr. Erik Lundberg. Institutet har til Opgave at udarbejde fortløbende Undersøgelser af Konjunkturudviklingen i Sverige samt at foretage mere specielle Undersøgelser af strukturelle Ændringer i svensk Økonomi. Institutets Oprettelse giver et nyt Bevis for den Forstaaelse, man i vore nordiske Nabolande udviser overfor Værdien af saadanne økonomiske Undersøgelser. I Norge foretages som bekendt for Øjeblikket omfattende Undersøgelser af de senere Aars Strukturændringer i det økonomiske Liv.

Periodiske Publikationer bliver sjældent anmeldt. Det er heller ikke Meningen med nærværende at tage det svenske Konjunkturinstituts Resultater op til Vurdering, men blot at gøre danske Læsere opmærksom paa Seriens Eksistens.

Konjunkturinstitutets Metode er ikke den at opstille et System af Konjunkturkurver som f. Eks. Harvard Universitetets berømte A-B-C-Kurver og derefter forudsige Fremtidens Konjunkturbevægelser ved Hjælp af Faseforskydninger, Korrelationskoefficienter, Regnemaskiner og Milimeterpapir. Heller ikke giver man Konjunkturforløbet Udtryk i et samlet Indeks, beregnet som Gennemsnit af 17 forskellige andre Indekstal, for derefter at forklare Hovedindekstets Bevægelser for de imponerede Læsere ved at gennemgaa Forandringerne i de 17 enkelte Indices. Institutets Hovedvirksomhed er i det hele taget ikke at foretage Beregninger og heller ikke at

indsamle og producere Statistik, men den at analysere og vurdere de Oplysninger, der kan faas af den foreliggende Statistik.

Meddelelserne giver en Beskrivelse af Konjunkturforløbet til Dato, men søger samtidig gennem en Analyse af visse strategiske Faktorer i Konjunkturudviklingen at skabe et Grundlag for en Vurdering af de relative Sandsynligheder for Fremtidens Alternativer. Eksportudviklingen analyseres, og en Undersøgelse af Markedsforholdene for de vigtigste Eksportvarer danner Basis for et Skøn over Eksportens Fremtid. Paa samme Maade undersøges Investeringen i Indlandet og Hjemmemarkedets Produktion, Beskæftigelse, Afsætning og Lagersituation. En Analyse af Lønudvikling, Købeevne, Prisudvikling samt Penge-, Kapital- og Valutamarked afrunder Billedet. Ved Analysen arbejder Teori og Empiri stadig Haand i Haand. Fremstillingen er klar og letfattelig og forudsætter ikke særlige teoretiske Kundskaber hos Læseren.

Den først udsendte Publikation giver som et Udgangspunkt for Institutets senere Arbejde en fyldig Redegørelse for Opgangsperioden 1933—37, og der bydes her Læseren en god Lejlighed til at gøre sig bekendt med Hovedtrækkene i den økonomiske Udvikling i Sverige i disse interessante Aar. Mange Læsere vil maaske studse over, at der kun levnes saa lidt Plads til en Omtale af det offentlige Konjunkturpolitik og dens Rolle i Konjunkturomsvinget. Den meget omtalte offentlige Investeringspolitik (offentlige Arbejder, Budgetunderskud), hvis Berømmelse endog skal være trængt ind i det engelske Underhus, faar kun tildelt 2 Sider. Men det fremgaar af Institutets Undersøgelse med al mulig Tydelighed, at den altovervejende Drivkraft i den svenske Opgangskonjunktur var den stigende Eksport. Ganske vist har den stærkt forøgede Investering paa Hjemmemarkedet og særlig i Byggeriet været en vigtig Faktor i Opsvinget. Men denne Faktor var for saa vidt betinget af Handelsbalancens Stilling, som den Kapitalrigelighed, der dannede Basis for Investeringen, skyldtes Overskuddet paa Betalingsbalancen og Valutarigeligheden. Eksporten har til den Grad domineret Konjunkturudviklingen, at der efter den første Opgang i 1933—34 kan konstateres en Afsvækkelse i den almindelige Fremgang i 1935, da Eksporten stagnerede. I 1936—37 fortsattes Opgangen, samtidig med, at Eksporten atter steg. Den gunstige Handelsbalance, der saaledes har været Hovedhjørnestenen i den stærke svenske Opgangskonjunktur, maa foruden den med Konjunkturforbedringen udenlands stigende Efterspørgsel efter svenske Eksportvarer i første Række tilskrives Kronesænkningen og senere den specielle Rustningskonjunktur.

I Institutets to senere Meddelelser optages en væsentlig Del af Pladsen af en Analyse af Konjunkturforholdene i de vigtigste fremmede Lande som en Indledning til Vurderingen af Situationen i Sverige. Desuden er som Appendices tilføjet mindre Specialundersøgelser.

En af de største Vanskeligheder ved at skrive periodiske Konjunkturberetninger er, at de skal gentages. Det kan være svært at variere det samme Tema. Men hidtil er det lykkedes godt for Stockholmerinstituttet — og Konjunkturforløbet. Serien anbefales herved til de Læsere, der ønsker at holde sig underrettet om Konjunkturudviklingen i al Almindelighed og om den økonomiske Udvikling i vort svenske Broderland i Særdeleshed.

H. Winding Pedersen.